

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 338/2018-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej, sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Štefanom Slováčikom, Mostná 46, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 29/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 66/2018 pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 29/2017 porušené bolo.

2. Sťažnosti [REDACTED] vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 29/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 66/2018 pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 0 Tp 172/2016 z 29. apríla 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 33/2016 z 23. mája 2016 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II podal 24. februára 2017 obžalobu na sťažovateľa pre spáchanie obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov a ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona, prečin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona.

3. Trestné konanie sa v súčasnosti nachádza v štádiu konania pred okresným súdom, kde je vedené pod sp. zn. 5 T 29/2017. Sťažovateľ podal 22. marca 2018 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej poukázal na stav súdneho konania a dôkaznú situáciu, ktorá sa podľa jeho názoru vyvíja v jeho prospech, a preto navrhol nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, alternatívne prijať peňažnú záruku a tiež nahradiť väzbu písomným sľubom. Otec sťažovateľa podal 10. apríla 2018 žiadosť

o prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu, v ktorej navrhol, aby sa jeho väzba nahradila ponukou záruky dôveryhodnej osoby. Okresný súd preto predvolal na najbližší termín hlavného pojednávania aj otca sťažovateľa, tento sa však pre zhoršený zdravotný stav pojednávania nezúčastnil a svoju neprítomnosť písomne ospravedlnil. Okresný súd napriek tomu rozhodol o otcovej žiadosti bez jeho vypočutia. Sťažovateľ, ako aj jeho otec podali proti predmetnému rozhodnutiu okresného súdu sťažnosť, v ktorej poukázali na vážne chyby konania, ktoré súviseli nielen s tým, že súd prvého stupňa nedostatočne odôvodnil výrok o nenahradení väzby ponúkanou zárukou a dohľadom probačného a mediačného úradníka, ale aj s tým, že súd bol povinný vykonať jeho výsluch, minimálne z toho dôvodu, že bol iniciátorom tohto konania.

4. O podaných sťažnostiach rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 52/2018 z 29. mája 2018, ktorým zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa z dôvodu, že tento nepostupoval dôsledne pri zisťovaní okolností rozhodujúcich pre posúdenie žiadosti otca sťažovateľa. Krajský súd dospel k záveru, že procesný postup uvedený v § 80 ods. 2 Trestného poriadku nebol dodržaný, v dôsledku čoho nie sú dostatočne objasnené všetky rozhodujúce skutočnosti potrebné pre posúdenie ponúkanej záruky, teda či je spôsobilá nahradiť väzbu obžalovaného.

5. Následne okresný súd o žiadosti otca sťažovateľa rozhodol opätovne po výsluchu sťažovateľa uznesením z 15. júna 2018 tak, že väzbu sťažovateľa ponukou prevzatia záruky dôveryhodnej osoby za jeho ďalšie správanie a dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil a ponúkanú peňažnú záruku vo výške 10 000 až 15 000 € neprijal. Proti predmetnému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej poukázal na vážne chyby konania, ktoré súviseli nielen s tým, že súd prvého stupňa nedostatočne odôvodnil výrok o nenahradení väzby ponúkanou zárukou a dohľadom probačného a mediačného úradníka, ale i poukázaním na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 126/05 z 24. augusta 2005, pretože podľa jeho názoru sa zákonný sudca nezaoberal žiadosťou o prepustenie z väzby urýchlene, keďže od podania žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (9. apríla 2018) až do doručenia rozhodnutia o väzbe (uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tos 66/2018 z 11. júla 2018) uplynulo viac ako 13 týždňov (92 dní), čo možno

považovať za ústavné neakceptovateľné. Sťažovateľ zastáva názor, že neprimeraná dĺžka rozhodovania všeobecných súdov o väzbe je sama osebe dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu.

6. Sťažovateľ uviedol, že uvedené platí v plnom rozsahu aj vtedy, ak sa koná na dvoch inštanciách, pretože dvojinštantnosť konania nezbavuje štát plniť záväzky vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 dohovoru, inými slovami, všeobecné súdy musia konať urýchlene aj v dvojinštančnom konaní, čo sťažovateľ argumentačne podoprel súvisiacou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Okresný súd v konaní sp. zn. 5 T 29/2017 tým, že sa nezaoberal žiadosťou otca sťažovateľa o nahradenie väzby ponukou prevzatia záruky dôveryhodnej osoby a peňažnou zárukou a s tým súvisiacou žiadosťou o prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu urýchlene, porušil práva sťažovateľa garantované v čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

7. Vo vzťahu k súdnemu konaniu, ktoré prebieha na podklade podanej obžaloby, sťažovateľ uviedol, že doteraz vykonané dôkazy dostatočne nepodporujú podanú obžalobu. Predchádzajúce hlavné pojednávania museli byť odročené z dôvodu neprítomnosti svedkov, čím sa konanie predlžuje. Okresný súd si podľa názoru sťažovateľa nedokáže obhájiť ani existenciu konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Obavu z pokračovania v trestnej činnosti stavia okresný súd na prejednaní zisťujúceho motívu trestnej činnosti, avšak skutočnými dôvodmi väzby sa súd vôbec nezaoberal. Argumentácia súdu prvého stupňa v tomto smere nereflektuje na aktuálnu dôkaznú situáciu, ktorá vyplynula z doterajšieho priebehu hlavných pojednávaní.

8. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„I. Základné práva a slobody sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu zaručené v čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, boli postupom Okresného súdu Bratislava v

konaní vedenom pod sp. zn. 5T/29/2017, postupom Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 3Tos/66/2018 porušené.

Zrušuje sa uznesenie Krajského súdu v Bratislave vydané dňa 11. 07. 2018, sp. zn. 3Tos/66/2018.

Ústavný súd Slovenskej republiky postupom podľa § 56 odsek 3 zákona číslo 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov prepúšťa obvineného [REDAKOVANÉ] z väzby na slobodu.“

9. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 338/2018-12 z 19. septembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

10. Na základe výzvy ústavného súdu sa podaním z 12. októbra 2018 k prijatej sťažnosti vyjadril okresný súd, ktorý uviedol: „*Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu ku konaniu na tunajšom súde vo vzťahu k namietanej skutočnosti, že boli porušené základné práva a slobody obžalovaného [REDAKOVANÉ] tým, že konajúci sudca sa nezaoberal žiadosťou o prepustenie z väzby urýchlene, nakoľko od podania žiadosti o prepustenie z väzby ponukou záruky dôveryhodnej osoby, teda od 09.04.2018 (správne od 10.04.2018) do rozhodnutia KS BA sp. zn. 3Tos 66/2018 zo dňa 11.07.2018 uplynulo viac ako 13 týždňov uvádzam, že v posudzovanom prípade nepovažujem predmetnú námietku za dôvodnú.*

Z prehľadu nariadených hlavných pojednávaní je zrejmé, že sudca postupoval pri vybavovaní predmetnej trestnej veci prednostne a urýchlene, nakoľko pojednávania v danej veci boli vytyčované každý mesiac.

Rovnako aj vo vzťahu k vyhotovovaniu rozhodnutí o žiadostiach obžalovaného [REDAKOVANÉ], respektíve [REDAKOVANÉ] je potrebné uviesť, že súd postupoval v zmysle ustanovenia § 172 Tr. poriadku v spojení s ustanovením § 180 Tr. poriadku a tieto vyhotovoval v zákonnej 10-dňovej lehote, pričom vec predkladal na rozhodnutie Krajskému údu Bratislava okamžite po doručení odôvodnení podaných opravných prostriedkov.

Vo vzťahu k námietke, že od podania žiadosti o prepustenie z väzby ponukou záruky dôveryhodnej osoby v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písmeno a) Tr. poriadku do konečného rozhodnutia vo veci KS BA je potrebné uviesť, že senát Okresného súdu Bratislava II síce rozhodoval o tejto žiadosti opakovane, a to najprv dňa 09.05.2018 a následne po zrušení tohto rozhodnutia KS BA zo dňa 29.05.2018 aj rozhodnutím zo dňa 15.06.2018, pričom na neverejnom zasadnutí odstránil vytýkaný nedostatok - oboznámenie [REDACTED] so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu a s podstatou obvinenia, avšak konajúci sudca reálne nemohol vo veci rozhodnúť skôr, nakoľko osoba, ktorá podala žiadosť o prepustenie na slobodu obžalovaného [REDACTED] z väzby a ponuka záruky dôveryhodnej osoby v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písmeno a) Tr. poriadku, teda [REDACTED] bol v období od 04.05.2018 do 12.06.2018 (strana spisu č. l. 1629) práceneschopný, čo predstavuje 39 dní, pričom dňa 07.05.2018 požiadal o ospravedlnenie jeho prítomnosti na hlavnom pojednávaní, ktoré sa malo konať dňa 09.05.2018 a na ktorom súd aj rozhodol o jeho žiadosti.

Je zrejmé, že vytýkaný nedostatok rozhodnutia KS BA sp. zn. 3Tos 52/2018 zo dňa 29.05.2018 bol zo strany súdu odstránený v momente, teda dňa 15.06.2018, keď bol žiadateľ [REDACTED] už schopný zúčastniť sa neverejného zasadnutia, nakoľko dňom 13.06.2018 bol práceneschopný.

Zákonný sudca nemohol a nevedel ovplyvniť dĺžku práceneschopnosti [REDACTED], a teda nemohol ani reálne ovplyvniť dĺžku rozhodovania o žiadosti [REDACTED], ktorá bola jeho práceneschopnosťou predĺžená o 39 dní.

Mám za to, že konaním senátu Okresného súdu Bratislava II a ani jeho rozhodnutiami zo dňa 09.05.2018 a 15.06.2018, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí žiadosti [REDACTED] o prepustenie na slobodu obžalovaného [REDACTED] z väzby a ponuka záruky dôveryhodnej osoby v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písmeno a) Tr. poriadku, neboli porušené základné práva a slobody obžalovaného [REDACTED].

Oznamujem Vám, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu a súhlasím s jeho upustením.“

11. Krajský súd vo svojom vyjadrení doručenom 24. októbra 2018 k prijatej sťažnosti uviedol:

„Krajskému súdu v Bratislave bola dňa 24.05.2018 predložená na rozhodnutie sťažnosť obžalovaného [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 09.05.2018, sp. zn. 5T/29/2017, ktorým prvostupňový súd neprijal záruku dôveryhodnej osoby - otca obžalovaného [REDAKOVANÉ] a súčasne väzbu obžalovaného nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Vzhľadom k tomu, že vo veci bol určený termín hlavného pojednávania na 30.05.2018, bola vec prednostne naštudovaná členkami senátu tunajšieho súdu a rozhodnutá dňa 29.05.2018. Po tomto rozhodnutí bol spisový materiál obratom zaslaný prvostupňovému súdu za účelom vykonania hlavného pojednávania s požiadavkou na jeho vrátenie po vykonaní hlavného pojednávania za účelom vypracovania písomného vyhotovenia rozhodnutia sťažnostného súdu. Spisový materiál bol krajskému súdu doručený dňa 31.05.2018 a následne bolo dňa 06.06.2018, v zákonom stanovenej lehote, vypracované uznesenie sťažnostného súdu vo veci sp. zn. 3Tos/52/2018. Uznesenie bolo priamo sťažnostným súdom doručované všetkým oprávneným osobám, vrátane obžalovaného [REDAKOVANÉ].

Nakoľko došlo postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku k zrušeniu prvostupňového rozhodnutia o väzbe, vec bola dňa 08.06.2018 doručená Okresnému súdu Bratislava II, ktorý bol povinný znovu vo veci konať, okresný súd opätovne o žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby a o ponúknutých zárukách rozhodol uznesením zo dňa 15.06.2018. Vec bola opätovne predložená Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o sťažnosti obžalovaného, ako aj otca obžalovaného dňa 04.07.2018.

Krajský súd v Bratislave rozhodol o sťažnostiach obžalovaného a osoby ponúkajúcej záruky uznesením sp. zn. 3Tos/66/2018 zo dňa 11.07.2018. Postupom podľa § 193 ods. 1 písm. d) Tr. poriadku boli obe sťažnosti zamietnuté. Uznesenie sťažnostného súdu bolo vypracované v zákonom stanovenej lehote dňa 17.07.2018. Nakoľko bol vo veci súdom prvého stupňa stanovený termín hlavného pojednávania na 18.07.2018, bol daný okresnému súdu pokyn, aby bolo uznesenie sťažnostného súdu doručené obžalovanému priamo na hlavnom pojednávaní. Podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní bol tento úkon zrealizovaný

predsedom senátu a uznesenie sťažnostného súdu bolo v uvedený deň obžalovanému doručené.

Vychádzajúc z vyššie uvedených údajov krajský súd konštatuje, že rozhodovanie o sťažnostiach oprávnených osôb trvalo v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/52/2018 od 24.05.2018 do 30.05.2018 a v konaní po sp. zn. 3Tos/66/2018, od 04.07.2018 do 17.07.2018. V oboch prípadoch boli dodržané všetky zákonom stanovené lehoty na rozhodnutie vo veci, ako aj na vypracovanie rozhodnutí. Tieto lehoty považuje krajský súd za primerané a adekvátne s prihliadnutím na posudzovaný predmet konania a čas nevyhnutne potrebný na preštudovanie spisového materiálu a vyhotovenie pomerne rozsiahlych rozhodnutí. V konaní pred krajským súdom preto nedošlo podľa môjho názoru k porušeniu práva obžalovaného na prerokovanie veci v primeranej lehote, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, v súlade s čl. 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Čo sa týka obžalovaným namietanej celkovej dĺžky konania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, teda od podania žiadosti dňa 09.04.2018, do konečného právoplatného rozhodnutia zo dňa 11.07.2018, krajský súd uvádza, že námietka neprimerane dlhého konania bola obžalovaným uvádzaná v dôvodoch jeho sťažností a krajský súd sa k týmto sťažnostným námietkam vyjadril už v dôvodoch svojho rozhodnutia. Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí jednoznačne vyjadril, keď konštatoval, že neprimerane dlhé konanie pri rozhodovaní o žiadosti obžalovaného nezakladá automaticky dôvod prepustenia z väzby na slobodu. Okrem toho je z odôvodnenia rozhodnutia sťažnostného súdu zrejmé, aký bol postup súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o žiadosti obžalovaného, vrátane vysvetlenia, čo bolo dôvodom nerealizovania nariadených procesných úkonov, prípadne, prečo vznikla potreba ich opätovného vykonania.

Aj napriek zohľadneniu faktu, že v posudzovanom prípade rozhodovali súdy na oboch stupňoch opakovane, čo môže mať za následok predĺženie celkovej doby konania, možno časový úsek trinásť týždňov od podania žiadosti do konečného právoplatného rozhodnutia o žiadosti považovať za dobu, ktorá presiahla priemernú dĺžku konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu.“

Krajský súd súčasne oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

12. Právny zástupca sťažovateľa zaujal k oboom vyjadreniam všeobecných súdov stanovisko (doručené ústavnému súdu 7. novembra 2018), v ktorom uviedol, že zotráva na svojich skutkových a právnych záveroch, súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia ústneho pojednávania a navrhuje, aby ústavný súd rozhodol v zmysle navrhovaného petitu.

13. Ústavný súd so súhlasom všetkých účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj listinnými dôkazmi dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

16. V zmysle § 2 ods. 6 druhej vety Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a sudy sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene.

17. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

18. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na

základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

19. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v týchto právach je obsiahnuté aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, ako aj právo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť v zákonom určených prípadoch podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 181/07).

20. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom čl. 5, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).

21. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

22. Pri posudzovaní neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby sa vychádza aj z pravidla, že keď sa na rozhodovaní o návrhoch osoby pozbavenej osobnej slobody na preskúmanie zákonnosti tohto pozbavenia zúčastnilo viac stupňov súdov, berie sa do úvahy celková dĺžka konania, to znamená od podania návrhu až do právoplatného rozhodnutia o ňom (napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Letellier v. Francúzsko, 26. 6. 1991, § 56 a Navarra v. Francúzsko, 23. 11. 1993, § 28).

23. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdiť ústavnosť sťažovateľom tvrdeného zásahu do obsahu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré sťažovateľ považuje za neprimerane dlhé a nespĺňajúce požiadavku neodkladnosti.

24. Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, ako aj zo vzájomne nesporných (nespochybňovaných) tvrdení účastníkov konania je možné zo skutkového hľadiska ustáliť tieto rozhodujúce skutočnosti:

Žiadosť o prepustenie sťažovateľa z väzby a ponuka záruky dôveryhodnej osoby (otca sťažovateľa) bola okresnému súdu doručená 10. apríla 2018. Okresný súd o žiadosti rozhodol uznesením sp. zn. 5 T 29/2017 z 9. mája 2018 tak, že podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal ponuku prevzatia záruky dôveryhodnej osoby za ďalšie správanie sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ ihneď po vyhlásení predmetného uznesenia okresného súdu podal proti nemu sťažnosť, ktorú dodatočne písomne odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne. Spis okresného súdu bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 24. mája 2018. Keďže hlavné pojednávanie bolo nariadené na 30. máj 2018, vec sťažovateľa bola krajským súdom prednostne rozhodnutá uznesením sp. zn. 3 Tos 52/2018 z 29. mája 2018, ktorým bolo uznesenie okresného súdu z 9. mája 2018 zrušené pre procesné pochybenia. Po uskutočnení hlavného pojednávania bol spisový materiál krajskému súdu opakovane doručený 31. mája 2018 pre účely

vypracovania písomného vyhotovenia uznesenia sťažnostného súdu, ktoré bolo krajským súdom doručované všetkým oprávneným osobám. Spisový materiál bol okresnému súdu doručený 8. júna 2018. Okresný súd opätovne vo veci konal a rozhodol uznesením na neverejnom zasadnutí 15. júna 2018 tak, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, ponuku prevzatia záruky dôveryhodnej osoby podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal ani ponuku zloženia peňažnej záruky otcom sťažovateľa. Sťažovateľ aj jeho otec podali proti predmetnému prvostupňovému rozhodnutiu sťažnosť. Vec bola predložená krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 4. júla 2018. Krajský súd o oboch sťažnostiach (otca sťažovateľa a sťažovateľa) rozhodol uznesením sp. zn. 3 Tos 66/2018 z 11. júla 2018 tak, že obe sťažnosti zamietol. Uznesenie sťažnostného súdu bolo vypracované 17. júla 2018, keď bol spisový materiál vrátený okresnému súdu z dôvodu nariadeného hlavného pojednávania (18. júla 2018), na ktorom bolo toto uznesenie oprávneným osobám okresným súdom aj doručované.

25. Na základe dosiaľ uvedeného možno zo skutkového hľadiska konštatovať, že od predloženia žiadosti o prepustenie sťažovateľa z väzby okresnému súdu 10. apríla 2018 do právoplatného rozhodnutia o nej uplynulo 98 dní (uznesenie sp. zn. 3 Tos 66/2018 z 11. júla 2018 bolo doručené sťažovateľovi 18. júla 2018). Krajský súd disponoval so spisom z dôvodu opakovaného rozhodovania o sťažnostiach proti uzneseniam súdu prvého stupňa celkovo 30 dní (od 24. mája 2018 do 30. mája 2018, od 31. mája 2018 do 8. júna 2018 a od 4. júla 2018 do 17. júla 2018), okresný súd tak mal predmetný spis vo svojej dispozícii po celý zostávajúci zvyšok uvedeného obdobia. Pokiaľ sa okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti odvoláva na 39 dní trvajúcu práceneschopnosť otca sťažovateľa ako osoby ponúkajúcej záruku, ktorá bola dôvodom, že nemohol reálne rozhodnúť, ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že už v uznesení krajského súdu sp. zn. 3 Tos 52/2018 z 29. mája 2018 bolo okresnému súdu uložené, aby si v prípade pretrvávajúcej

práceschopnosti otca sťažovateľa zabezpečil jeho vyjadrenie k dôvodom väzby a podstate obvinenia sťažovateľa písomne. Uvedený argument preto ústavný súd neakceptoval.

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v namietanom konaní tak nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v intenciách práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, a preto prvým výrokom tohto nálezu vyslovil, že okresný súd v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 29/2017 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

27. Keďže postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o prepustení z väzby zodpovedal požiadavkám kladeným na urýchlené a neodkladné rozhodovanie o väzobných veciach, ústavný súd vo svojom druhom výroku vyslovil, že vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovuje.

28. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 5 ods. 3 dohovoru postupom oboch konajúcich všeobecných súdov pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby ústavný súd, vychádzajúc zo svojej predchádzajúcej judikatúry (III. ÚS 569/2017, III. ÚS 581/2015), dodáva, že procesné garancie pri súdnej kontrole väzby v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie však čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný na prvotné štádium rozhodovania o väzbe (primárne rozhodnutie o vzatí do väzby). S ohľadom na uvedený záver ústavný súd v tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel (výrok 2).

III.

29. Sťažovateľ v petite sťažnosti súčasne žiadal, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby ho prepustil na slobodu. Za dôvod na prepustenie obvineného z väzby možno považovať takú situáciu, keď sa v trestnej veci riešenej väzobne nekoná zo strany orgánov

činných v trestnom konaní s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. To znamená, že dôvodom na prepustenie z väzby sú prieťahy v konaní vo veci samej, teda napríklad pomalý postup policajného vyšetrovania. Naproti tomu pomalé rozhodovanie o väzbe, resp. o jej ďalšom trvaní spravidla nie je dôvodom na prepustenie z väzby. Výnimkou z tohto pravidla sú napríklad tie prípady, keď priamo zo zákona vyplýva lehota, v ktorej má byť o väzbe rozhodnuté (II. ÚS 80/2015).

30. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že dĺžka konania o väzbe spravidla nie je dôvodom na prepustenie obvineného z väzby. Na základe tejto argumentácie nebolo možné vyhovieť uvedenej požiadavke sťažovateľa.

31. Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi právo na úhradu trov tohto konania, hoci mal úspech v konaní, pretože právny zástupca sťažovateľa trovy konania pred ústavným súdom neuplatnil a nevyčíslil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018